

Cesta farmy Mokrovraty k úpatí Olympu v mléčné lize

Zemědělská společnost Dobříš začínala před třiceti lety se 174 kravami různých plemen a průměrnou dojitostí sotva přesahující 3500 litrů. Dnes má společnost 760 dojnic, z toho na farmě Mokrovraty stojí zhruba 320 dojnic čistokrevného českého strakatého skotu s celoroční produkcí nad 10 000 kg mléka na krávu. Za tímto výsledkem nestojí náhoda, ale jasná šlechtitelská strategie, poctivá zootechnická práce a od roku 2020 také genomické testování celého stáda. Umístění na druhé příčce v celostátní soutěži Mléčná farma roku 2026 jen potvrzuje, že cesta je správná.

Lukáš Prýmas

Farma Mokrovraty Zemědělské společnosti Dobříš, spol. s r. o., leží na úpatí Brdské vrchoviny, v krajině, kde srážky narážejí o hřebeny kopců a pravidelně se tu potýkají s přísuškou. Možná i proto si vedení Zemědělské společnosti Dobříš hned po privatizaci státního statku v roce 1993 vybralo cestu k českému strakatému skotu. V kategorii ČESTR ročníku 2026 se VKK Mokrovraty umístil na stříbrné příčce s mezidobím 373 dní, počtem somatických buněk 144 tisíc, lineárním skóre SB do 4,0 s hodnocením 89, tuk plus bílkovina 2,63, průměrným laktač-

ním dnem 156,88 a průměrným nádojem 33,93 kg mléka. K tomu ani není co dodat.

Miloslav Svoboda pamatuje začátky

„Začínali jsme se 174 kravami. V té době to byla v podstatě zoologická zahrada po státním statku, kříženci různých plemen. Užiteklost byla okolo 3500 litrů mléka,“ vzpomíná hlavní zootechnik Miloslav Svoboda, který stojí v čele chovu od samých počátků. Dnes ZS Dobříš obhospodařuje přibližně 2400 hektarů zemědělské půdy a vedle skotu se věnuje také chovu prasat, rostlinné vý-

Jedna z produkčních stájí, nabízí dobré mikroklima i přes starší konstrukci

Otec a syn Svobodovi, v pozadí areál v Mokrovratech

robě, provozu bioplynové stanice, rybníkářství a myslivosti. Rozhodnutí zůstat u české straky bylo promyšlené. „Jsme v oblasti, kde trpíme častými přísuškou, protože k nám srážky přes kopce obvykle nedojdou. Zvolili jsme české strakaté, neboť je odolnější. Máme často problém zajistit dostatek kvalitního objemného krmiva,“ vysvětluje Miloslav Svoboda. Pěstuje se zde 500 hektarů kukuřice a 200 hektarů žita na zeleno jako objemné krmivo. Krmivovou základnu dotváří 600 ha luk na písčité půdě s nízkou bonitou.

Genomika posunula chov kupředu

Klíčovým momentem ve vývoji stáda bylo zavedení genomického testování, které na farmě Mokrovraty běží od roku 2020. „Rozhodl jsem, že budeme mezi prvními, kdo se zapojí do programu Cattle genom Svazu chovatelů českého strakatého skotu, a vnímám to jako obrovské plus,“ říká Miloslav Svoboda. Díky genomickým hodnotám zootechnici přesně vědí, která zvířata si ponechat do dalšího chovu a která lze bez obav prodat. Genetiku si již při studiu na ČZU oblíbil i syn Václav Svoboda, který

je v Mokrovratech faremním zootechnikem. Ten v plemenitbě i zootechnice hbitě přebíral iniciativu. Ročně dokáže vyprodukovat a prodat 100 až 150 březích jalovic s prověřenou genetikou. Stádo má také vlastního býka v inseminaci – jmenuje se Herod Hch-202 a v době vzniku tohoto článku patří mezi nejlepší strakaté býky v republice, 139 GZW.

Spolupráce s odborníky

Mokrovraty nezůstávají pouze u klasické plemenitby, ale aktivně se podílejí na vývoji a aplikaci metod IVF (in vitro fertilizace). Na tomto poli úzce spolupracují s předními odborníky, jako je docent Jiří Šichtař z Embryolabu, či klasické embryotransfery, na kterých se podílí MVDr. Tomáš Haloun nebo Ing. David Hruška. „První jalovice narozená z in vitro v České republice byla právě u nás,“ doplňuje Miloslav Svoboda s tím, že tato zvířata dosahují špičkových hodnot GZW, často v top 20 v rámci celé populace.

Výklopné hrazení v krytém teletníku se osvědčilo

Jak probíhá in vitro fertilizace v praxi

Celý proces odběru vajíček metodou OPU (ovum pick-up) začíná výběrem dárkyň. „Vybíráme ty nejlepší jalovice, ideálně od 12 měsíců věku,“ popisuje postup Václav Svoboda. „Metoda je pro zvíře šetrnější než klasický výplach. Pomocí sondy a jehly se odebírají folikuly přímo z vaječníků, v laboratoři Embryolabu se sídlem v Hradištku se oplodní a šestý až osmý den se embrya přenášejí do příjemkyň.“ Úspěš-

nost je vysoká – například při podzimním odběru ze 14 embryí zabřezlo osm příjemkyň. Výhodou je, že vajíčka lze odebírat i od březích zvířat až do druhého či třetího měsíce březosti, aniž by byla březost ohrožena. Jak je obecně známo, celá tato biotechnologie urychluje generační interval.

Zootechnika „z holínek“, nikoliv z kanceláře

Navzdory všem moderním technologiím staví úspěch Mokro-

vrat na každodenní, mravenčí práci přímo ve stáji. „Neřídím to z kancelářského křesla, ale ze stáje,“ zdůrazňuje Václav Svoboda. Klíčem k vysoké užitkovosti je podle něj eliminace zdravotních problémů, zejména kulhání a mastitid.

Zootechnici si sami na farmě provádějí akutní ošetření paznehtů. „Každý den ráno přijdu na dojírnu a hned vidím, co je za problém. Pokud některá kráva kulhá, jde okamžitě do paznehtářské klece,“ vysvětluje Václav Svoboda. Díky tomuto přístupu se daří držet brakaci z důvodů špatných končetin na minimu, což umožňuje vyřazovat zvířata spíše na základě užitkovosti nebo počtu somatických buněk. „Počet somatických buněk se tady v Mokrovratech aktuálně pohybuje okolo 100 000. Infikovaná kráva dostane jednu cílenou léčbu, a pokud ta selže, jde zvíře nekompromisně z chovu. „Největší brakaci mám právě na somatiku a záněty vemen,“ vy-

**Soutěž o mléčnou farmu roku,
ocenění za kvalitu chovu dojnic!**

www.mlecnafarmaroku.cz

Uložení objemných krmiv

Zánovní míchací krmný vůz používaný v Mokrovratech

světlil mladý zootechnik a dodal: „Neřídím to z kancelářského křesla, ale ze stáje – jsem s lidmi i zvířaty v neustálém kontaktu.“

Výživa a management krmení

Kvalitní genetika by bez odpovídající výživy nepřinesla výsledky. V Mokrovratech sázejí na jednoduchost a stabilitu. Dojnice jsou v podstatě v jediné produkční skupině (mimo krávy stojící na sucho a porodnu), což minimalizuje chyby při krmení. „Snažíme se vše dělat tak, aby to bylo 'vzdorné' a jednoduché pro lidi,“ vysvětluje Václav Svoboda. Krmná dávka pro produkční dojnice zahrnuje 10 kg směsi (řepka, sója, pšenice, ječmen), 5 kg mláta, 6 kg travní senáže, 8,5 kg jetelové senáže a 27 kg kukuřičné siláže. Významnou roli hraje i přídavek melasy (asi 1 kg). Společnost si vyrábí vlastní krmné směsi a spolupracuje

s poradci ze společnosti Mikrop Čebín. Krmivo se připravuje ve vertikálních krmných vozech Faresin. Dojnice s nízkou užitkovostí jsou přesunuty do „masného programu,“ do krav bez tržní produkce mléka na pastvu. Za kvalitu objemných krmiv odpovídá v ZS Dobříš hlavní agronom. „Musím říct, že se v tom hodně zlepšil,“ oceňuje Miloslav Svoboda, jenž si uvědomuje, jak zásadní roli hraje konzistentní kvalita siláží a senáží pro dosahování vysoké užitkovosti.

Jeden úhyn za rok

Zvláštní péči se věnují ošetřovatelé v Mokrovratech odchovu telat, kde dosahují výsledků, které jsou i v rámci špičkových podniků výjimečné. „Na odchov klademe velký důraz, pracujeme s velmi nízkými ztrátami“. Telata dostávají syrovátková mléka, která jsou podle jeho zkušeností tole-

rantnější k případným chybám obsluhy při přípravě. Výraznou roli sehrála také vakcinace proti chřipkám. Na vedlejší farmě byl nedávno postaven nový teletník, kde jsou dvě telata umístěna společně v jednom kotci.

Pod tlakem cen

I přes chovatelské úspěchy se farma musí potýkat s nepříznivou ekonomickou situací na trhu s mlékem a vepřovým masem. Cena mléka se v době naší návštěvy pohybovala kolem 10,40 až 10,80 Kč, což je výrazný propad oproti loňským 14 korunám. „Pro nás to znamená ztrátu přes dva miliony měsíčně oproti minulému roku,“ vypočítává Miloslav Svoboda. Mléko odchází do Klatov, odběratelem je skupina Lactalis. Ještě horší je situace v chovu prasat na farmě Čelina (140 prasnic), který je v současnosti ztrátový. Přesto se majitel společnosti rozhodl do

živočišné výroby dále investovat. Strategii podniku není výstavba nových hal na zelené louce, ale postupné a promyšlené rekonstrukce stávajících objektů. „Všechno se financuje z provozu, firma nemá žádné úvěry,“ podotýká zootechnik k ekonomické stabilitě podniku.

Kritériem je především servis

Kapacita chladicího tanku (8600 litrů) je v Mokrovratech fakticky překonána, denní dojivost stáda je přes 9000 litrů. Tlak na modernizaci je tedy zřejmý. Otázka robotizace dojení se otevírá, zatím však bez finálního rozhodnutí. V budoucnu se uvažuje o pořízení dojících robotů, i když současné dojírny Boumatic stále spolehlivě slouží. Při výběru nové technologie je pro vedení farmy klíčovým kritériem záruční a pozáruční servis: „Budeme se ptát, kdo nám zajistí kvalitní servis v jednu hodinu ráno, když se něco rozbije. Na roboty musí dozrát čas a musíme na ně mít připravené lidi,“ uzavírá Miloslav Svoboda. Pro provoz, který nespí, je spolehlivost technologie i jejích dodavatelů otázkou přežití. Přesto – nebo právě proto – je farma Mokrovraty příkladem toho, že ani bez nejnovějších automatizačních prvků nelze podceňovat výsledky, jichž lze dosáhnout kombinací jasné šlechtitelské vize, genomiky, precizní zootechnické práce a přímé každodenní přítomnosti ve stáji. ■

Odchov mladého skotu se dobře daří i v těchto starších objektech nasměrovaných na jižní stranu